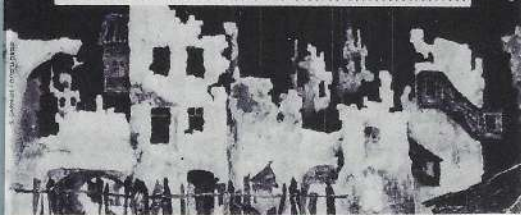

השואה והגבורה

The Holocaust

298/299

6/1983

סיוון התשמ"ג

משרד התקשורת
השירות הבולאי

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
PHILATELIC SERVICES

בימים 29-30 בספטמבר 1941 הובילו הנאצים ועוזריהם את יהודי קייב והסביבה, 70 אלף נפש – גברים, נשים וטף, לבאבי-יאר. רצחו אותם שם וקברו אותם בקבר אחים.

גיא ההריגה באבי-יאר הוא אחד מגאיות ההריגה מני-רבים ובין הגדולים שבהם, שייזכר לדראון-עולם.

הצייר **יוסף קוזקובסקי** ביטא ביכולת מרשימה ביצירתו הגדולה "המובלים להורג" ("באבי-יאר") את השעות האחרונות של המובלים למוות. את האימה, הפחד מפני הבלתי-ידוע, את התקווה ש-"אולי לא...", את ההשלמה עם הגורל, את האכזריות של הצוררים המקיפים את הקורבנות בנשק ובכלבים. היצירה נרכשה ע"י הכנסת ומוצגת שם.

יוסף קוזקובסקי נולד ברוסיה הלבנה בשנת 1902 ורכש את השכלתו האמנותית במכון לאמנות של קייב. הוא זכה להכרה שם כאמן דגול. ערך תערוכות יחיד רבות ברחבי בריה"מ. אחרי מאבק ממושך למען עלייתו, הגיע ארצה בשנת 1969, אך 4 חודשים אחרי עלייתו נפטר.

שנה זו הוכרזה כ-"שנת הגבורה" לרגל ציון מלאות 40 שנה למרד בגיטו וורשה. מרד זה נכנס לתולדות עמנו כהתמרדות הגדולה ביותר של עצורי הגיטאות נגד האוייב הנאצי. וכך כתב מפקד המרד, מרדכי אנילביץ, לחברו למאבק אנטק צוקרמן: "...דבר נפל שהוא למעלה מחלומותינו הנועזים ביותר. הגרמנים ברחו פעמיים מן הגיטו... היה שלום, יקירי. חלום חיי קם והיה. זכיתי לראות הגנה יהודית בגיטו בכל גדולתה ותפארתה..."

מרדכי אנילביץ נולד בשנת 1919 בוורשה. הוא היה מפקד הארגון הלוחם בוורשה ופיקד על המרד בגיטו. בינואר 1943 הסתנן עם פלוגות לוחמים לתוך שורות יהודים שהובלו לטבח ומשם פתחו באש על הגרמנים. בקרב זה הוא לבדו שרד

בחיים. ב־8 במאי 1943 נפל חלל בבונקר המיפקדה של הארגון והוא בן 24 שנה.

היו גם מרידות בגיטו ביאליסטוק ובצנסטוחאוב וכן במקומות קטנים יותר. בגיטו וילנה התארגנו יחידות שלחמו נגד האוייב, ביערות בסביבה.

יוסף גלאזמן, יליד אליטוס שבליטא היה ממארגני פ.פ.א. — ארגון הפרטיזנים המאוחד, שמו של הארגון היהודי הלוחם בגיטו וילנה והיה מחברי המיפקדה. בשליחות המחתרת מילא גם תפקיד כסגן מפקד משטרת הגיטו ופעל נגד משתפי פעולה עם הנאצים. הצטיין מאד באומץ־ליבו. ב־8 באוקטובר 1943 נפל בקרב בדרכו ליער. בין 35 שנה היה בנופלו חלל.

גם במחנות המוות התמרדו. בסוביבור, בטרבלינקה, באושוויץ. אלפי יהודים לחמו כפרטיזנים באיזור בלרוסיה, וילנה, ביאליסטוק, קלץ', גליציה המזרחית ועוד במקומות רבים. יהודים השתתפו גם במחתרות בארצות הכבושות באירופה, וגוייסו כחיילים בצבאות השונים שנלחמו נגד האוייב: בצבא ארה"ב — 550 אלף; בצבא האדום — 500 אלף; בצבא פולין (1939) — 150 אלף; באנגליה — 150 אלף; מתנדבים מארץ־ישראל — 21 אלף.

עד היום טרם מיצו החוקרים את היקף הלחימה היהודית נגד הנאצים ועוזריהם על כל צדדיה.

האמן **שמעון גרמיזה** נולד באודסה בשנת 1931. כבר בנעוריו שאף להיות צייר ולמד בבית־ס לציור באודסה. לאחר מכן השתלם באקדמיה לאמנויות ע"ש רופין בלנינגרד. עבד כמורה במכון הפדגוגי באודסה. ב־1972 עלה ארצה וב־1973 ערך את תערוכתו הראשונה בחיפה. יצירתו הושפעה רבות ממוטיבים שונים שבפולקלור היהודי. בלטה זיקתו לנושא השואה ולמתן ביטוי אמנותי לזעם ולכאב. בשנת 1974 נפטר לאחר מחלה קשה.

עתה, במלאות 40 שנה למרד בגיטו וורשה, נסיים סקירה זו
במלים של המשורר חיים גורי :
"לגיטו השרוף, הקמנו פה גל-עד...
גל-עד-חיים, אשר לנצח לא ייתמו"

בנימין ערמון

"BABI YAR" STAMP : בול "באבי יאר"
THE ARTIST : Y. KUZKOVSKI הצייר : י. קוזקובסקי
THE DESIGNER : Y. ZIM עיצוב : י. ציט

גיליון המזכרת : עיצוב : א. גלזר
דפוס הגיליון : ש. גרמייזה
SOUVENIR SHEET : DESIGNER : A. GLASER
BACKGROUND DESIGN : S. GARMIZE

The painting was purchased for the nation and hangs in the Knesset — Israel's Parliament building.

The artist Yosef Kuzkovski, was born in Russia in 1902 and studied art at the Kiev Academy of Arts. He achieved recognition in Russia as an outstanding artist and held numerous one-man shows. After a protracted fight for the right to leave Russia and immigrate to Israel, he finally attained his goal in 1969, only to die a few months after his arrival in his new homeland.

The artist **Shimon Germize** was born in Odessa in 1931. While still a young boy he wanted to take up art and went to an art school in Odessa, later completing his studies at Leningrad's Rupin Academy of Art. He taught for a while in Odessa until emigrating to Israel in 1972.

He held his first Israel exhibition in Haifa in 1973. His work is greatly influenced by motifs from Jewish folklore. Many of his works depict the holocaust and in them he gives artistic expression to his anger and pain.

He died in 1974 after a long illness.

BABI YAR

On the 29th-30th September 1941, the Nazis and their henchmen led the 70,000 Jews of Kiev — men, women and children — to Babi Yar, a ravine outside the city, where they massacred them and buried their bodies in a communal grave. This slaughtering place, the largest of many in German-occupied Russia, will long be remembered as a place of shame.

Yosef Kuzkovski, in his unforgettable painting "Babi Yar" (the "Last Way") graphically depicts the last hours of a group of Jews being led to their deaths — their terror; their fear of the unknown fate awaiting them; their hope that "maybe it will not..."; their resignation to their fate; the sadism of their guards who hem their victims in with guns and vicious guard dogs.

fighting groups which did battle with the Germans in the surrounding forests.

Yosef Glazman was born in Lithuania and was among the organizers of the "PPA" — the "United Partisans Organization" as the Jews of the Vilna Ghetto called their "army", and was one of its commanders. In the service of the Underground he also served as the deputy commander of the Ghetto Police and acted against those who collaborated with the Nazis. He was famed for his outstanding bravery. On the 8th October 1943, at the age of 35, he fell while making his way to the forests.

Risings also took place in the deathcamps of Sobibor, Treblinka and Auschwitz, while thousands of Jews fought with the partisans in Byelorussia, Bialystok, Eastern Galicia, etc. The Jews were also prominent in the Underground movements of occupied Europe and over one million fought with the allied armies — 550,000 with the Americans, 500,000 with the Russians; 150,000 with the Poles; 150,000 with the British, while 21,000 volunteers from Eretz Israel served with the Allied Forces.

The full story of Jewish resistance to the Nazis and their minions has still to be told. Today, 40 years after the Revolt of the Warsaw Ghetto, it is fitting to remind ourselves of the words of the Jewish poet Chaim Guri who wrote "Here we have erected a memorial to the burnt-out ghetto... a living memorial that will endure for an eternity".

The year 5784 (1983/84), the 40th anniversary of the revolt in the Warsaw Ghetto, has been declared the "Year of Courage" to commemorate an event which will go down in Jewish history as the greatest act of defiance against the Nazi enemy perpetrated by the Jews of the beleaguered ghettos.

Mordechai Anielewicz, the leader of the revolt, described it thus in his letter to his comrade-in-arms Antak Zuckerman: "... something has happened that we could not have envisaged, even in our wildest dreams. Twice the Germans fled in retreat from the Ghetto... be well, my friend. Our dream became a reality. I was privileged to see the Jews of the Ghetto defend themselves with pride and courage..."

Mordechai Anielewicz was born in 1919 in Warsaw. He was the commander of the Jewish fighting forces in Warsaw and led the Ghetto revolt. In January 1943, accompanied by a group of fighters, he succeeded in attaching himself to a group of Jews being marched to their death, and attacked the German guards. In the ensuing fight, only he remained alive. On the 8th May 1943, while on duty at the bunker command post, he fell. He was all of 24 years old.

Uprisings also took place in the ghettos of Bialystok, Czestochowa and other smaller localities, while the Jews of the Vilna Ghetto organized themselves into

„באבי יאר“ **„Babi Yar“**

יוסף קוזקובסקי : באבי יאר : יוסף קוזקובסקי : YOSSEF KUZKOVSKI : BABI YAR

ISRAEL
 ישראל
 ישראלי

35.00

1983 1983

המנונים : לרוח : THE LAST WAY

ИОСИФ КУЗЬКОВСКИЙ : ПОСЛЕДНИЙ ПУТЬ

298/299

6/1983

סיוון התשמ"ג

משרד התקשורת
השירות הבולאי

●
 MINISTRY OF COMMUNICATIONS
 PHILATELIC SERVICES